

ÜCM

**Stratégia
otvorenej vedy na
Univerzite sv. Cyrila
a Metoda v Trnave**

2024

Preambula

Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave rozvíja vedu a šíri vedomosti v prospech spoločnosti prijímaním postupov otvoreného, reprodukovateľného a zodpovedného výskumu. UCM uznáva „otvorenosť“ ako jeden z hlavných princípov a zaväzuje sa propagovať ju o. i. podnecovaním a podporovaním výskumných procesov a nástrojov, ktoré zlepšujú spoluprácu, umožňujú vytvoriť nové pracovné postupy a sociálne väzby, stimulujú rozširovanie vedomostí, dostupnosť a opätovné použitie výsledkov výskumu, podporujú otvorený prístup k publikáciám a dátam a budujú nevyhnutnú infraštruktúru na podporu otvorenej vedy. V súlade s princípmi otvorenosti UCM prijíma nasledujúcu politiku:

§1

Všeobecné zásady

- 1) UCM v Trnave prijíma politiku otvoreného prístupu. Sprístupňovanie a efektívne šírenie výsledkov vedecko-výskumnej činnosti patrí medzi hlavné úlohy UCM ako verejnej výskumno-vzdelávacej inštitúcie.
- 2) Pri napĺňaní poslania byť otvorenou, dynamickou a interkultúrnou inštitúciou, ktorá poskytuje vzdelanie a rozvíja vedu, výskum, inovácie, kultúru a umenie, rešpektuje UCM základné hodnoty slobody, demokracie, princípov právneho štátu, dodržiavania ľudských práv a udržateľného rozvoja, na ktorých stojí jej činnosť.

§2

Ciele politiky otvoreného prístupu UCM

- 1) Otvorený prístup k výsledkom výskumu je založený na uznávaní vedomostí a vyplývajúcich spoločenských a ekonomických prínosov ako verejných statkov. Cieľom politiky otvoreného prístupu UCM v Trnave je poskytovať bezbariérový onlinový prístup k výstupom vedy a výskumu financovaným z verejných zdrojov za účelom zvýšenia viditeľnosti vedeckých výstupov, zvýšenia vplyvu výskumného potenciálu UCM a tým jej účasti na rozvoji spoločnosti.
- 2) Politika otvorenej vedy a otvoreného prístupu sa týka všetkých vedecko-výskumných pracovníkov a vedecko-pedagogických pracovníkov zamestnaných v UCM. V prípade, že k financovaniu výskumu prispieva tretia strana, UCM prioritizuje presadzovanie tejto politiky v čo najväčšej možnej miere, s ohľadom na jednotlivé zmluvné vzťahy.

§3 Zodpovednosť

- 1) UCM je zodpovedná za:
 - a) Podporu a posilňovanie princípov otvorenej vedy prostredníctvom vzdelávania, školení a aktivít zameraných na zvyšovanie povedomia výskumných pracovníčok, pracovníkov, pedagogických zamestnankýň a zamestnancov a ostatných zamestnankýň a zamestnancov spolu s poskytovaním nevyhnutnej infraštruktúry a financovania na podporu tohto prechodu. Nadobúdanie zručností v oblasti otvorenej vedy by malo byť neoddeliteľnou súčasťou odbornej prípravy a kariérneho rastu výskumných pracovníčok a pracovníkov.
 - b) Používanie unifikovaných trvalých identifikátorov, a to ORCID ID pre jednoznačnú identifikáciu výskumných pracovníčok, pracovníkov, pedagogických a ostatných zamestnankýň a zamestnancov, ktorí sa podieľajú na vedeckovýskumných činnostiach UCM v digitálnom priestore a identifikátor digitálnych objektov DOI pre jednoznačnú identifikáciu výstupov vedeckej činnosti UCM.
 - c) Zavádzanie, podporu a poskytovanie mechanizmov a služieb na ukladanie, ochranu, registráciu, distribúciu digitálneho obsahu a poskytovanie pokročilých nástrojov na vyhľadávanie, navigáciu a otvorený prístup k tomuto obsahu.
 - d) Začlenenie postupov otvorenej vedy do náborových a hodnotiacich kritérií nad rámec samotného otvoreného prístupu k publikáciám a dátam, ako napríklad participácia na projektoch občianskej vedy, využívanie možnosti otvoreného recenzného konania alebo využívanie a tvorba otvorených vzdelávacích zdrojov a otvorených metód.
 - e) Monitoring dopadu inštitucionálnej politiky pomocou štatistických údajov získaných prostredníctvom indexovacích onlinových služieb referujúcich o použití (prístupe a stiahnutiach), a to za jednotlivú publikáciu/oddelenie/inštitút a podobne.
 - f) Monitoring a zhromažďovanie informácií týkajúcich sa finančných nákladov na publikovanie prostredníctvom zelenej a zlatej cesty UCM, čo umožňuje kontrolu efektivity vynakladaných finančných zdrojov.
 - g) Vypracovanie a implementáciu politiky verejných licencií, ktorá nariaďuje koherentný a komplexný súbor licencií na zverejňovanie publikácií a dát.
 - h) Tvorbu a udržiavanie komplexnej dokumentácie vo veci práv duševného vlastníctva pre všetky zverejnené výstupy vedy a výskumu.

- i) Implementáciu tejto politiky a jej evaluáciu. Cieľom je pravidelné monitorovanie efektívnosti a reálneho vplyvu prijatia politiky, resp. identifikovanie nedostatkov v prijatých opatreniach.

§4

Otvorený prístup k vedeckým publikáciám

- 1) UCM odporúča vedecko-výskumným pracovníckam a pracovníkom, vedecko-pedagogickým pracovníckam a pracovníkom, aby v maximálne možnej miere sprístupnili vedecké publikačné výstupy a vzdelávacie informačné zdroje v režime otvoreného prístupu, a to:
 - a. formou zeleného otvoreného prístupu: uložením výstupu do repozitára (alebo iného vhodného úložiska) strojom čitateľnú elektronickú kópiu plného textu (publikovaného článku alebo finálnej verzie zrecenzovaného rukopisu) a súvisiacich metadát pred, počas alebo po publikovaní. UCM vyžaduje, aby plný text publikačného výstupu bol verejne dostupný pod štandardnou otvorenou verejnou licenciou najneskôr do 6 mesiacov po vydaní (alebo 12 mesiacov po vydaní v prípade publikácie z oblasti spoločenských a humanitných vied).
 - b. formou zlatého otvoreného prístupu: publikovaním v režime otvoreného prístupu u overených a dôveryhodných vydavateľov spĺňajúcich vysoké etické štandardy vedeckého publikovania. Autorstvu sa odporúča využiť možnosti súbežného uloženia publikácie na vhodnej platforme (viď. zelený otvorený prístup), ak to vydavateľ umožňuje. UCM odporúča využívať informácie o nástrojoch a možnostiach otvoreného prístupu poskytované autorizovanou treťou stranou (napr. Centrom vedecko-technických informácií v Bratislave).
- 2) UCM odporúča, aby v prípade publikácií publikovaných bez otvoreného prístupu boli metadáta otvorené a verejne prístupné s cieľom zvýšiť viditeľnosť publikačných výstupov.
- 3) UCM vytvára podmienky, aby metadáta a plné texty publikačných výstupov prístupných v režime otvoreného prístupu mohli byť prístupné pre potreby individuálneho či inštitucionálneho hodnotenia výsledkov výskumu inštitúcie a jej zamestnanectva.
- 4) Podporuje svoje zamestnanectvo, aby si ponechalo autorské práva a aby vydavateľom boli poskytované len licencie nevyhnutné na publikovanie.
- 5) UCM vyzýva tvorivé zamestnanectvo, aby si ponechalo autorské práva a poskytovalo vydavateľstvám len práva potrebné na uverejnenie publikácie. Toto umožňuje použitie dodatku k zmluve o vydaní. Šablóna dodatku je dostupná na URL adrese <https://sparcopen.org/our-work/author-rights/sparc-author-addendum-text/>.

- 6) UCM odporúča tvorivému zamestnanectvu, aby pri výbere časopisov na publikovanie preferovalo odporúčania grantových agentúr na publikovanie v režime otvoreného prístupu a do rozpočtov pripravovaných projektov zahrnulo poplatky spojené s publikovaním v režime otvoreného prístupu.
- 7) Povzbudzuje výskumné pracovníčky a výskumných pracovníkov, aby do repozitára alebo iného vhodného úložiska ukladali aj publikácie napísané pred dátumom účinnosti tejto politiky a podľa možnosti ich sprístupnili v režime otvoreného prístupu.

§5

Otvorený prístup k výskumným dátam

- 1) UCM vyžaduje od tvorivého zamestnanectva, aby dáta potrebné na validáciu výsledkov prezentovalo vo vedeckých publikáciách a uchovávalo v inštitucionálnom repozitári, prípadne v inom vhodnom dátovom úložisku, a to „otvorené v miere ako je možné a zatvorené v miere ako je potrebné“. Výskumné dáta musia byť poskytované s trvalými identifikátormi.
- 2) UCM odporúča zaobchádzanie s dátami a službami v súlade s princípmi otvorenosti a FAIR (t.j. vyhľadateľné, dostupné, interoperabilné a opakovane použiteľné). Dáta by mali byť vyhľadateľné a kedykoľvek dostupné, čo umožňuje ich verifikáciu a replikovanie pri eventuálnom ďalšom výskume.
- 3) Ak dáta nemôžu byť otvorené z dôvodov ochrany súkromia, ochrany práv duševného vlastníctva alebo iných zákonných dôvodov, musí to byť jasné vysvetlené. Vo všetkých prípadoch sa odporúča poskytnúť metadáta zabezpečujúce vyhľadateľnosť výskumných dát.
- 4) Citlivé dáta sa riadia princípmi FAIR a sú spracované tak, aby bola zaručená ich ochrana aj v budúcnosti (napr. pomocou anonymizácie, pseudonymizácie alebo enkrypcie). Pre podporované typy dát sa odporúča ich anonymizácia prostredníctvom anonymizačného nástroja Amnesia.¹
- 5) Podporuje európsku iniciatívu EOSC a v rámci možností svoje výskumné dáta harmonizuje so štandardmi Európskeho cloudu otvorenej vedy (EOSC).²
- 6) UCM odporúča, aby sa dáta uchovávali po dobu určenú príslušnou výskumnou komunitou.
- 7) Minimálna doba archivácie pre výskumné dáta je 10 rokov po pridelení trvalého identifikátora. V prípade, že tieto záznamy musia byť vymazané alebo zničené po

¹ <https://amnesia.openaire.eu/>

² <https://eosc-portal.eu/providers-documentation>

uplynutí doby požadovanej archivácie alebo zo zákonných a etických dôvodov, musia sa pri takýchto postupoch zohľadniť všetky právne a etické hľadiská.

- 8) UCM odporúča tvorivému zamestnanectvu vkladať výskumné dáta potrebné na overovanie výsledkov obsiahnutých v publikovaných prácach vo vhodnom repozitári s otvoreným prístupom určenom na ukladanie a sprístupňovanie výskumných dát.

§6

Softvér s otvoreným zdrojovým kódom (Open Source softvér)

- 1) UCM odporúča tvorivému zamestnanectvu maximalizovať dostupnosť softvéru a zdrojového kódu tak, ako je možné do miery, ktorá je nutná s ohľadom na práva duševného vlastníctva, etické štandardy, GDPR a stupeň dôvernosti v rámci jednotlivých projektov.
- 2) Postupuje v súlade s odporúčaniami Open Source Initiative.^{3,4}
- 3) Ak zdrojový kód umožňuje reprodukovateľnosť výskumného procesu, UCM vyžaduje, aby bol zverejnený vrátane špecifikácie prostredia potrebného na jeho kompiláciu a spustenie.
- 4) Podporuje európsku iniciatívu EOSC a v relevantných prípadoch a v rámci možností svoj softvér s otvoreným zdrojovým kódom harmonizuje so štandardmi EOSC.⁵

§7

Verejné licencie

- 1) Pre vedecké výstupy a publikácie (články v časopisoch alebo konferenčné zborníky), ktoré budú publikované v režime otvoreného prístupu, UCM odporúča použiť vybranú verejnú licenciu Creative Commons. Použitie verejnej licencie upravuje Autorský zákon č. 185/2015 Z. z. (§ 76).
- 2) Ak sú výskumné dáta súčasťou databázy alebo súboru dát/datasetu (neštruktúrované dáta), odporúča použiť licenciu Creative Commons Zero (CC0)⁶. Toto sa nevzťahuje na dáta, ktoré nemôžu byť verejne prístupné (ako napr. citlivé dáta, ochrana práv duševného vlastníctva a i.)

³ <https://opensource.org/>

⁴ Medzinárodne uznávaná definícia „open source“ zahŕňa desať kritérií, ktoré musí softvérová licencia a softvér distribuovaný pod touto licenciou spĺňať, aby mohol byť označený ako „softvér s otvoreným zdrojovým kódom. Pozri <https://opensource.org/osd>

⁵ <https://eosc-portal.eu/providers-documentation>

⁶ <https://creativecommons.org/share-your-work/public-domain/cc0/>

- 3) Vyhodiť (?): Pre otvorené zdrojové kódy alebo open source softvér odporúča licencie, ktorá patria pod štandard SPDX (The Software Package Data Exchange)⁷ a zároveň sú schválené iniciatívou Open Source Initiative.⁸ Špecifikácia SPDX je uznávaná ako medzinárodný otvorený štandard pre bezpečnosť a súlad s licenciami ako ISO/IEC 5962:2021.⁹ SPDX má vytvorený zoznam licencií, ktorý obsahuje bežne nájdniteľné licencie a výnimky používané v slobodnom, otvorenom a kolaboratívnom softvéri, dátach, hardvéri alebo dokumentácii. Zoznam licencií SPDX¹⁰ obsahuje štandardizovaný krátky identifikátor, celé meno, text licencie a trvalú URL pre každú licenciu.

§8

Posudzovanie a hodnotenie výskumu

- 1) UCM v spolupráci s financujúcimi agentúrami, inštitucionálnymi oddeleniami a inými príslušnými organizačnými jednotkami vyvíja rámec na posudzovanie a hodnotenie výskumu, ktorý stimuluje kvalitu výskumu a dobrú prax v zmysle otvorenej vedy. Podporuje hodnotiace postupy v nadväznosti na európsky vývoj v tejto oblasti a prácu pracovnej skupiny Európskej komisie k reforme hodnotenia vedy a výskumu.¹¹

§9

Otvorená veda a občianska veda

- 1) UCM podporuje projekty občianskej vedy a podľa možností prepája študijné programy a osnovy s týmito projektmi ako jedným z prostriedkov na obohatenie modelov tvorby a obehu vedomostí na univerzite a mimo nej; zapája študentstvo do fázy navrhovania takýchto projektov v rámci metódy aktívneho učenia a osobnej odbornej praxe; investuje do internej odbornej prípravy s cieľom zvyšovať povedomie a budovať kapacity pre účasť študentstva na projektoch občianskej vedy; podporuje činnosť študentstva ako účastníkov projektov občianskej vedy v systéme individuálneho hodnotenia a/alebo v rámci odmien za vynikajúce výsledky.

§10

Školenia a vzdelávanie

- 1) Univerzitná knižnica alebo iná organizačná zložka UCM v spolupráci s inými oddeleniami inštitúcie (ako sú referát právnych služieb, centrum ďalšieho vzdelávania, oddelenie projektov a pod.) zabezpečujú školenia a formy vzdelávania s cieľom uľahčiť prijatie otvorenej vedy a vybaviť výskumníčky, výskumníkov, knihovníčky, knihovníkov a iný podporný personál nevyhnutnými zručnosťami a

⁷ <https://spdx.dev/>

⁸ <https://opensource.org/licenses/alphabetical>

⁹ Link na ISO normu SPDX <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso-iec:5962:ed-1:v1:en>

¹⁰ Zoznam licencií <https://spdx.org/licenses/>

¹¹ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/process-towards-agreement-reforming-research-assessment-2022-01-18_en

odbornosťou. Vzdelávanie zahŕňa osvojenie si zručností nevyhnutných pre publikovanie v režime otvoreného prístupu, informovanosť o verejných licenciách, ako aj správu a uchovávanie výskumných dát.

- 2) Školenia zohľadňujú potreby rôznych vedných disciplín, sú určené pre rôzne stupne vedeckej kariéry a môžu byť súčasťou internej štruktúry systémového vzdelávania UCM.

§11

Prínos implementácie politiky otvorenej vedy

- 1) Prijatím a realizáciou Koncepcie Open Access politiky UCM sa UCM stáva súčasťou výskumného akademického priestoru, v ktorom je prístup k výsledkom výskumu otvorený okamžite po jeho publikovaní na úžitok akademickej obce.
- 2) Zhromažďovaním a uchovávaním vedeckých výstupov prostredníctvom repozitárov bude možné vytvárať a poskytovať väzby a interoperabilitu s inými databázami výskumu UCM.
- 3) Otvorená veda vytvára príležitosti na použitie a opakované využívanie inštitucionálnych výstupov na vedecké účely v súlade s platnou legislatívou autorského práva
- 4) Otvorená veda presadzuje ochranu práv duševného vlastníctva v kontexte otvorenej vedy.
- 5) Otvorená veda posilňuje prostredie spolupráce v oblasti vedeckého bádania, zvyšuje významnosť a dostupnosť výsledkov vedeckého výskumu a tvorivej činnosti UCM.
- 6) Otvorená veda zviditeľňuje výskum UCM a rozširuje priestor pre citovanie autoriek a autorov pôsobiacich na UCM.

§12

Opatrenia na implementáciu politiky otvorenej vedy na UCM

- 1) Pre implementáciu zásad koncepcie Otvorenej vedy UCM prijíma vedenie UCM nasledovné opatrenia:

Opatrenie č. 1

Pracovná skupina UCM pre OV/OA

1. Koordinátorom presadzovania politiky Otvorenej vedy je rektor UCM, v jeho zastúpení prorektor pre vedu. Rektor menuje pracovnú skupinu pre OV/OA a implementáciu OA politiky na UCM.
2. Pracovná skupina sa aktívne podieľa na implementácii zásad OV/OA politiky UCM. Jej stálymi členmi sú: prorektor pre vedu, riaditeľ Centra informačno-komunikačných technológií (CIKT), zástupca Univerzitetnej knižnice UCM a člen

útvary vedy/Centra na podporu vedy UCM pre problematiku OV/OA. Pracovná skupina je najviac 7-členná.

3. Pracovná skupina vytvára monitorovacie mechanizmy merania a porovnania presadzovania OA politiky, navrhuje ďalšie analýzy spojené so získavaním, spracovávaním a opätovným využívaním výskumných dát a vedeckých publikácií s otvoreným prístupom, vytvára podporné mechanizmy na využívanie existujúcich otvorených IT nástrojov a otvorených dát a monitoruje väzby, možnosti prepojenia a interoperabilitu s inými databázami.

Opatrenie č. 2

Výstupy H2020, HEurope a Otvorená veda

informácie z ERA portálu o povinnosti zverejňovania výstupov z projektov H2020, HEurope v podmienkach OA

Opatrenie č. 3

Vydavateľská činnosť UCM a Otvorená veda/OA

UCM odporúča svojim autorom:

1. uverejňovať svoje práce v kvalitných a dôveryhodných Open Access časopisoch (register DOAJ) a prispievať tak k lepšiemu šíreniu vedeckých publikácií vznikajúcich na UCM.
1. Zaviesť základné princípy a zásady otvoreného prístupu k vedeckým publikáciám pod verejnou licenciou. Zabezpečiť implementáciu verejných licencií Creative Commons uvedením autora CC BY do dokumentov, metodík, manuálov a postupov s cieľom ich rozšírenia a využívania autormi a inými nositeľmi práv pri realizácii vedeckých prác.
2. Pri vydávaní publikačných výstupov, ako sú vysokoškolské učebnice, skriptá, vedecké časopisy a pod., ktoré sú financované z verejných zdrojov, odporúča vedenie UCM štandardne používať verejné licencie Creative Commons.
3. Navrhovať úpravy smernice o edičnej činnosti, príp. dokumentov upravujúcich vydavateľskú činnosť UCM a jej súčasťou o bod: "Vydávanie publikačných výstupov, ako sú vysokoškolské učebnice, skriptá a pod., ktoré sú financované z verejných zdrojov, je štandardne podmienené používaním verejnej licencie Creative Commons".

Opatrenie č. 4

Propagácia Otvorenej vedy/OA v podmienkach UCM

1. UCM buduje samostatnú webovú stránku OV/OA UCM v rámci webového sídla UCM.
2. Podieľa sa na propagácii politiky OA, aktívne šíri povedomie o možnostiach a výhodách otvoreného publikovania pre akademickú obec a zároveň šíri povedomie o prínose otvoreného publikovania pre rozvoj vedy.
3. Aktívne sa zapája do diskusných fór, programov a multilaterálnych snáh v Európe aj mimo nej, ktoré podporujú tvorbu, skvalitňovanie, vzájomnú výmenu a opakované použitie otvorených vzdelávacích zdrojov; zabezpečuje koordináciu aktivít v danej oblasti na medzinárodnej úrovni.

Opatrenie č. 5
Harmonogram implementácie politiky OV/OA na
UCM

1. Rok 2024:
 - a) Vytvoriť pracovnú skupinu pre OV/OA politiku UCM.
 - b) Prijatť zásady používania verejnej licencie Creative Commons na UCM a prijať zásady otvoreného publikovania do smernice edičnej činnosti UCM.
 - c) Vytvoriť web stránku Otvorenej vedy/Otvoreného prístupu na UCM.
2. Rok 2025:
 - a) Vypracovať návrh vzdelávacej osnovy/sylaby problematiky OV/OA a doplniť jej obsah do vzdelávacích aktivít UCM.
 - b) Monitorovať účinnosť mechanizmov presadzovania politiky OV, vyhotoviť analýzy spojené so získavaním finančných zdrojov na publikovanie v OA priestore.

§13
Platnosť politiky

- 1) Túto politiku aktualizuje prorektor/ka pre vedu a výskum UCM každé minimálne dva roky.

§ 14
Záverečné ustanovenia

- 1) Tento dokument bol prerokovaný Kolégiom rektorky UCM dňa 26.6.2024 a Vedeckou radou UCM dňa 27.6.2024, v zmysle § 4 písm. 6 Rokovacieho poriadku Vedeckej rady Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave.
- 2) Tento dokument nadobúda platnosť dňom podpisu rektorkou UCM a účinnosť dňa 1. júla 2024.
- 3) Neoddeliteľnou súčasťou tohto dokumentu je zápisnica z rokovania Vedeckej rady UCM zo dňa 27.6.2024 a Príloha č. 1.

V Trnave, dňa..... 2024

prof. Mgr. Katarína Slobodová Nováková, PhD.

rektorka UCM

1)
Účinná od [deň/mesiac/rok]

Príloha č. 1

Základné pojmy

Otvorený prístup (angl. Open Access, OA) znamená online prístup k publikáciám/dátam, ktoré sú bezplatne sprístupnené okamžite alebo s obmedzeným časovým embargom pri dodržaní autorských práv a práv duševného vlastníctva.

Zelená cesta otvoreného prístupu je otvorený prístup uskutočňovaný prostredníctvom repozitárov a online úložísk. Článok, monografiu alebo dáta ukladá samotný autor alebo jeho zástupca (tzv. autoarchivácia) v čase publikovania alebo bezprostredne po publikovaní.

Zlatá cesta otvoreného prístupu znamená publikovanie v časopisoch a knižných publikáciách s okamžitým otvoreným prístupom, pričom finančné náklady na publikovanie (APC/BPC, Article Processing Charges/Book Processing Charges) znáša autor/inštitúcia/grantová agentúra).

Open source softvér vo všeobecnosti zahŕňa softvér, ktorého zdrojový kód je verejne prístupný spôsobom čitateľným pre ľudí a stroje v modifikovateľnom formáte pod otvorenou licenciou, ktorá udeľuje ostatným právo používať, pristupovať, upravovať, rozširovať, vytvárať odvodené diela, zdieľať softvér, jeho zdrojový kód alebo dizajn. Zdrojový kód musí byť súčasťou zverejneného softvéru a sprístupnený na voľne prístupných úložiskách. Vybraná verejná licencia musí umožňovať úpravy, odvodené diela a zdieľanie za rovnakých alebo kompatibilných podmienok. (vynechať)

Otvorené vzdelávacie zdroje sú “ vzdelávacie a výskumné materiály na akomkoľvek médiu, digitálnom alebo inom, ktoré sú vo verejnej doméne alebo boli zverejnené pod licenciou, ktorá povoľuje bezplatný prístup, použitie, adaptáciu a redistribúciu so žiadnymi alebo obmedzenými reštrikciami” (UNESCO).

Otvorené recenzovanie (Open Peer Review) odkazuje na vedecké recenzné mechanizmy, pri ktorých buď jednak totožnosť recenzenta, jednak autora nie je skrytá. Aktéri recenzného a publikačného procesu nie sú anonymizovaní a recenzné posudky sú otvorene prístupné.

Publikácia je recenzovaná, zverejnená alebo publikovaná práca vedeckovýskumných pracovníkov. Publikáciou sa rozumie článok v časopise, príspevok v zborníku, monografia, kapitola v monografii, výskumná správa a iné dokumenty, ktoré vznikli ako publikačný výstup vedeckého projektu.

Výskumné dáta sú dáta v akomkoľvek formáte alebo forme zhromaždené, pozorované, generované, vytvorené a získané počas celého priebehu výskumného projektu. To zahŕňa numerické, popisné, zvukové, vizuálne alebo fyzické formy zaznamenané pracovníkom UCM, generované zariadením alebo odvodené z modelov a simulácií.

Plán manažmentu dát alebo DMP (z angl. Data management plan) je formálny dokument, ktorý opisuje, ako sa bude s výskumnými dátami narábať tak počas výskumného procesu, ako aj po jeho ukončení. Plán manažmentu dát konkretizuje, akým spôsobom budú dáta uchovávané, zabezpečené a spravované, pričom sa odporúča dodržiavanie princípov FAIR.

FAIR princípy tvoria súbor pokynov a štandardov vo svete vedy a výskumu, ktoré by sa mali zohľadňovať pri publikovaní výskumných dát. FAIR je skratka pozostávajúca zo štyroch slov označujúcich že zdieľané výskumné dáta musia byť nájditel'né/vyhľadateľné (Findable), prístupné (Accessible), interoperabilné/vzájomne súčinné (Interoperable) a opätovne použiteľné (Reusable).

Digitálna kópia je elektronická kópia publikácie. Môže ísť o predbežný dokument pred jeho recenzovaním a publikovaním (preprint), konečnú verziu recenzovaného autorského rukopisu prijatého na publikovanie po recenznom konaní (postprint) alebo už vydanú publikáciu.

Verejná (otvorená) licencia je právnym úkonom voči neurčitým osobám, ktorá chráni práva autora a zároveň používateľom dáva slobodu na opätovné použitie, zdieľanie, šírenie a modifikovanie publikácie.

Metadáta sú údaje použité na popis, vyhľadávanie a správu publikácií. Spravidla ide o názov publikácie, autorské údaje, názov časopisu/zborníka, vydavateľské údaje, dátum publikovania, DOI, ISBN/ISSN a i.

Softvér s voľne dostupným zdrojovým kódom (Open source softvér) vo všeobecnosti zahŕňa softvér, ktorého zdrojový kód je verejne prístupný spôsobom čitateľným pre ľudí a stroje v modifikovateľnom formáte pod otvorenou licenciou, ktorá udeľuje ostatným právo používať, upravovať, rozširovať, vytvárať odvodené diela, zdieľať softvér, jeho zdrojový kód alebo dizajn.

Občianska veda zastrešuje participáciu verejnosti na vedeckých projektoch. Prostredníctvom občianskej vedy sa občania môžu podieľať na mnohých fázach vedeckého procesu, od návrhu výskumnej otázky cez zber údajov, interpretáciu a analýzu údajov až po publikovanie a šírenie výsledkov. Občianska veda má potenciál zvýšiť povedomie o vede a posilniť spoluprácu s vedeckou komunitou, čo otvára nové možnosti nielen pre rozvoj vedy, ale aj spoločnosti.